

**VIERING VAN DE
LAATSTE ZONDAG D.H.J.**

CHRISTUS KONING

*Wie onder jullie groot wil warden,
moet als een dienaar zijn;
en wie onder jullie de eerste wil zijn,
moet als jullie slaaf zijn.*
(Matteus20)

INTREDE.

Lied. Aan wat op aarde leeft (2c)

*t.: H. Oosterhuis
m.: J. Vermulst*

WELKOM.

*De kerk viert dit weekend
de laatste zondag door het jaar
oudjaar dus, einde kerkelijk jaar.*

*Aan het begin van de vorige eeuw
zette de kerk deze dag kracht bij
met het feest van 'Christus Koning'.*

*Het was een turbulente tijd waarin
wetenschap en wereld de kerk
op haar fundamenten deden schudden.*

*'Christus Koning van het heelal' zei
meer over hoe de kerk zich toen zag
dan over wie Jezus van Nazaret is.*

*Welkom u allen hier
omwille van elkaar
in Gods naam samen.*

+

Lied. Aan wat op aarde leeft (1c)

SCHULD BEKENNEN.

V. Even weg uit alle rumoer,
even rust na al het haasten;
even stil bij zoveel kraakeel,
even mezelf geen geweld aandoen.

Even niet me laten gelden,
even niet er tegen aan;
even weg uit het vlakke,
even onder in het diepe.

Wie ben ik eigenlijk;
wie voor anderen ?
Hoe ben ik bedoeld;
wat maak ik ervan ?

**A.: Vergeven wij elkaar
en God en Goed ons allen.**

BEZINNING.

Woord en lied

**A.: Gij hart, Gij bron van leven
ontferm U over ons.
Gij adem, ziel in mensen
ontferm U over ons.**

*Die elke dag weer opnieuw
als van nature goed doen -
dat zijn edele mensen.*

**A.: Gij hart, Gij bron van leven
ontferm U over ons.
Gij adem, ziel in mensen
ontferm U over ons.**

*Die van hoog tot laag
ziek en zwak een naaste zijn -
die zijn van ware adel.*

**A.: Gij hart, Gij bron van leven
ontferm U over ons.
Gij adem, ziel in mensen
ontferm U over ons.**

*Die medemensen belangeloos en
als vanzelfsprekend van dienst zijn -
die zijn van koninklijke bloede.*

**A.: Gij hart, Gij bron van leven
ontferm U over ons.
Gij adem, ziel in mensen
ontferm U over ons.**

GEBED

*Wat zou ik bescheiden zijn
als ik wist dat Gij het bent
die spreekt in mijn woord.*

*Wat zou het klinken
als ik wist dat Gij het bent
die zingt in mijn lied.*

*Wat zou ik hulpvaardig zijn
als ik wist dat Gij het bent
die doet met mijn handen.*

*Wat zou ik er gerust op zijn
als ik wist dat Gij - dat Gij
met me bent mijn leven lang.*

Amen.

Lied.

*t.: M. Zagers
m.: W. Vogel*

**A.: Zijt Gij mij God een herder
als de morgen mij in leven roept
als de avond mij de nacht inleidt
zijt Gij mij God een herder ?**

**K.: *Loop ik langs groene velden
hoor ik het zachte water
komt mijn hart tot rust:
hier ben ik thuis.
Deze dagen leef ik als gegeven
door wie zo Groot zo Goed ?***

**A.: Zijt Gij mij God een herder
als de morgen mij in leven roept
als de avond mij de nacht inleidt
zijt Gij mij God een herder ?**

EERSTE LEZING

1 Samuel 9, 5-19

Het volk zei tegen Samuël, profect: 'U bent oud en uw zonen deugen niet voor dit werk. Stel daarom een koning over ons aan zoals alle volken die hebben.' Een koning vond Samuel ongepast. Hij ging bij God te rade en die adviseerde hem het volk zijn zin te geven. 'Ze verwerpen niet jou, maar Mij. Ze willen Mij niet langer als koning. Honoreer hun verzoek, maar wijs er ook terdege op dat koningen heersers zijn en op hun rechten staan.'

Samuel bracht het volk hiervan op de hoogte en zei: 'Een koning speelt de baas en laat zich gelden. De een geeft hij duizend, de ander vijftig man, om te ploegen, te oogsten, wapens te maken, zijn strijdwapens te bemannen en de koningskoets te escorteren.'

Jullie dochters vordert hij om zalfjes te maken, te bakken en te braden. Jullie beste akkers, wijngaarden en olijftuinen onteigent hij om die aan zijn vriendjes cadeau te doen. Van de oogst en de opbrengst van je wijngaarden heft hij tienden om er het hof mee te plezieren. Je slaven en slavinnen, de sterkste jongemannen en trekezels zal hij voor zich laten werken. Van je schapen en geiten eist hij zijn deel. Zo word je zijn slaaf. Dan zul je bij God je beklag doen over de koning die je zelf gewild hebt; maar dan geeft God niet thuis.'

Het volk luisterde niet naar Samuel en zei: 'Wij willen een koning. Net als alle andere volken.'

**A.: Zijt Gij mij God een herder
als de morgen mij in leven roept
als de avond mij de nacht inleidt
zijt Gij mij God een herder ?**

HET EVANGELIE

Matteüs 20,20-28

De moeder van Jacobus en Johannes kwam samen met haar zoons bij Jezus. Ze viel op de knieën en wilde hem iets vragen. 'Wat wil je?' vroeg Jezus. Ze zei: 'Beloof me, dat deze twee van mij een plaats krijgen in uw koninkrijk, een rechts en een links van U.' Maar Jezus antwoordde: 'Je weet niet wat je vraagt. Kunnen jullie de beker drinken die ik zal drinken?' Ze zeiden: 'Ja, dat kunnen we.' Hij zei hun: 'Mijn beker zullen jullie drinken, maar rechts en links van mij zitten - daar ga ik niet over. Dat wordt gegeven aan hen, voor wie het is weggelegd.'

Dit voorval kwam de tien anderen ter ore. Die ergerden zich aan de twee broers. Maar Jezus riep hen allen bij zich en zei: 'De leiders van de volken voeren heerschappij over de mensen en de grote mannen laten hun gezag gelden. Zo moet het onder jullie niet zijn. Integendeel: wie onder jullie groot wil worden, moet jullie gediensstige zijn; en wie onder jullie eerste wil zijn, moet jullie slaaf worden, - zoals de mensenzoon niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen.'

**A.: Zijt Gij mij God een herder
als de morgen mij in leven roept
als de avond mij de nacht inleidt
zijt Gij mij God een herder ?**

*K.: Ontmoet ik tegenslagen
en val ik in de diepte
altijd vind ik kracht weer op te staan.
Deze dagen weet ik me gedragen
door wie zo Groot zo Goed.*

**A.: Zijt Gij mij God een herder
als de morgen mij in leven roept
als de avond mij de nacht inleidt
zijt Gij mij God een herder ?**

MEDITATIE

De grote religieuze feesten zijn sterk verbonden met de natuur en volgen het ritme van het leven waar de mens in staat en hij zich van bewust is.

Met de bezinningsdagen van Allerheiligen en Allerzielen - die dit jaar buiten de kerken zoveel aandacht hebben gekregen -

met de feesten van Kerstmis, Pasen en Pinksteren hebben mensen steeds samen in gemeenschap, als gedeelde cultuur, gereageerd op het ritme van ontstaan en groei, bloei en vrucht, oogst en verval - op het gegeven en steeds weer terugkerende ritme van licht en donker, warm en koud, actie en rust. En zolang mensen niet geheel vervreemden van het leven waarvan zij deel uitmaken, van het grote geheel waartoe zij behoren, zolang zullen zij voor dat eigene van de seizoenen gevoelig blijven en dit hoe dan ook vieren in feest- en gedenkdagen, - al zal er om authentiek te blijven altijd iets in door moeten klinken van eerbied voor wat de mens te machtig is, teboven gaat.

Waar en wanneer dit niet meer gebeurt of iedere diepgang gaat ontbreken, daar en dan is het tijd om je grote zorgen te maken, - niet over God, natuur of milieu, maar om de mens die zijn plaats niet meer kent, zijn thuis kwijt lijkt te zijn, niet meer weet wie hij is, waarvoor hij leeft en doet.

*Het is mijn vaste geloof, dat de sleutel
voor een hechte menselijke samenleving
en voor een leven dat geen hel wordt op aarde,
ligt in het respect voor wat ons oneindig overstijgt,
voor wat ik het wonder van het Zijn noem.
(Vaclav Havel in Hiroshima 1995)*

Een kerkelijke feestdag als die van *Christus Koning van het Heelal* is van een geheel andere orde dan de grote religieuze feestdagen.

Dit feest is in 1925 ingesteld door paus Pius XI.

Het heeft geen band met natuur of moeder aarde maar des te meer met de historie van de kerk.

Begin twintigste eeuw was de tijd waarin de inzichten van de moderne wetenschap onder de mensen kwamen: over het geleidelijk ontstaan van het leven en over de bijbel die weliswaar Gods woord is, maar tegelijk ook heel sterk ingekleurd door het eigene van de tijd en door de kennis en leefomstandigheden van de mens. De kerk had grote moeite met dit 'modernisme' en ging van haar bedienaren verlangen dat zij de inzichten die strijdig waren met de kerkleer zouden afzweren met de 'antimodernisten-ee'.

Samen met deze onrust op leerstellig gebied baarde de opkomst van wervende levensvisies zoals socialisme en communisme grote zorgen.

Duidelijk werd dat kerk en Christendom het niet meer alleen voor het zeggen kregen in de wereld, in gezinnen en gemeenschapsleven.

Het feest van Christus Koning van het Heelal wilde Jezus Christus ongenaakbaar verheffen boven elk land en volk, elke mening, elke visie.

En met Hem vanzelfsprekend ook de kerk.

In het evangelie van vandaag leren we Jezus juist niet als 'n groots koning kennen en mogen kroon en troon duidelijk niet de merktekens van Jezus' volgelingen en gemeenschap zijn.

Johannes en Jacobus, twee van de eerste leiders van de christengemeenschap, en met hen alle christelijke voormannen worden heel fijntjes maar vlijmscherp op de korrel genomen en herinnerd aan wat Jezus bij zijn afscheid van zijn mensen zei te verlangen en hoe hij zichzelf zag:

*Onder jullie mag geen sprake zijn van heersen,
machtsuitoefening, gebruik van geweld . . .
Ik ben onder jullie als een gediensdige aan tafel.*

De christenen van nu, de mensen en plaatselijke gemeenschappen schuwen elk machtsmiddel en storen zich aan een kerkelijk gezag dat kerkleer en sacrament gebruikt als machtsmiddel, als wapenstok, kloofbijl tussen goed en slecht.

Ons christen-zijn zal slechts gaan bestaan uit bidden en onder de mensen goed doen. Alle denken, praten en organiseren van christenen wordt herboren uit bidden en doen. Als jij groot bent - schreef Dietrich Bonhoeffer in mei 1944 vanuit de gevangenis aan zijn neefje - als jij groot bent is de kerk totaal veranderd. Zij is nu nog in een smeltkroes en alwat je doet om haar weer te maken tot een machtige organisatie, vertraagt haar verandering en zuivering . . . Ons christen-zijn zal slechts bestaan uit bidden en onder de mensen goed doen.

+

*Terwijl er veel neergaat,
is het christelijke gevoel in opkomst.
Veel christenen worden zich ervan bewust
dat Jezus' zending helemaal niet de stichting
van een grote organisatie was,
dat het Hem niet ging om regeren,
zelfs niet om sacramenten, maar wel
om levend tekenen zijn van
wat vanuit je hart spreekt.
En dat er een wet is die niet
op een of ander papieren document,
maar in je hart geschreven staat: Heb Lief.
(Raimon Pannikar)*

Kort orgel

BELIJDENIS

Gaat u staan

Lied.

*t.: P. Verhoeven
m.: Perry*

- A.:** **Mijn God ik zoek naar U
alwat ik ben is dorst naar U
Gij ziel van alle leven.**
- K.:** Gij God aanwezig in de tijden
hier en overal, gezien gevierd
als bron van leven. Gij die met
ons zijt vanaf de moederschoot,
verhoopt, vermoed voorbij het graf,
voorbij de dood.
- A.:** **Mijn God ik zoek naar U
alwat ik ben is dorst naar U
Gij ziel van alle leven.**
- K.:** Gij alle woorden ver te boven
in geen wet, geen weet,
geen waarheid uit te spreken,
Gij zijt genoemd de eeuwen door
met lieve namen:
Vader, Liefde, Trouw.
- A.:** **Mijn God ik zoek naar U
alwat ik ben is dorst naar U
Gij ziel van alle leven.**

ONDERBREKINGBrood en Beker
Collecte**Lied.***t.: Marcel Zagers
m.: Willem Vogel*

- K.:** Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.
- A.:** **Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.**
- K.:** Het zaad in de aarde gestorven, leeft.
Gezegend de mens die gestreden heeft
geleefd op hoop van zegen
voor echt en recht allerwegen.
- K.:** Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.
- A.:** **Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.**

BROOD EN BEKER

*V.: Het schijnsel van Uw glans
over ons bestaan -
de warmte van Uw adem
door ons heen -
een teken van Uw genade
in ons leven -
het gloren van Uw ochtend
in onze nacht -*

*het is genoeg om in vertrouwen
samen het brood te delen en
de beker door te geven
tot alles zal zijn voldragen.*

GEDACHTENIS.

*V.: Bid voor die ziek zijn, tobben,
in het ongewisse verkeren.
Denk aan die bij hen waken,
hen liefdevol terzijde staan.*

*Bid voor hen die
zorg ontbeerden en stierven;
door geweld het leven lieten;
zelf, waarom dan ook,
de dood zochten.*

*Gedenk allen met wie wij
brood en beker deelden
en ons zijn ontvallen.
Met eerbied noemen wij bij naam:*

Er zij licht, vrede, rust.

GEBED AAN TAFEL

Gezongen, gezegd

- A.:** **Al wie eten van dit brood
het breken en delen met de ander,
zij houden de Heer in leven onder ons;
zij zijn hem trouw tot alles is volbracht.**
- V.:** *Soms wanneer ik loop
met een hoofd vol beslommingen,
een schoot zorgen en benen zwaar -*

*soms wanneer ik zie
hoe niets gespaard, niets wordt ontzien;
hoe het wuivende groen
dor en uitgeleefd verwaait naar nergens -*

*soms wanneer ik hoor
hoe het mensen vergaat:
hoe de een met alles,
de ander met niets wordt gezegend -*

*hoe wie goed doen
pijn moeten lijden
en hoe het kwaad
de wind mee heeft -*

*soms wanneer ik denk
dat recht niet te halen,
trouw niet te harden,
liefde niet te doen is -*

*soms wanneer ik allerwegen
oploop tegen dood,
maar U, mijn God en Goed,
niet hoor of zie -*

*dan roept alles in me
om dat diepe vertrouwen
dat Jezus van Nazaret bezielde en
waarvan hij in en bij alles getuigde.*

A.: **Al wie eten van dit brood
het breken en delen met de ander,
zij houden de Heer in leven onder ons;
zij zijn hem trouw tot alles is volbracht.**

V.: *Hij deed wat hij kon
voor mismoedige zieken,
voor blinden en doven;
voor mensen gemeden,
overschreeuwd, niet in tel -*

*hij hoorde en zag U
in lied en kleur van
vrije vogels, lieve bloemen;
in kinderogen uw hemel.*

A.: **Al wie eten van dit brood
het breken en delen met de ander,
zij houden de Heer in leven onder ons;
zij zijn hem trouw tot alles is volbracht.**

*Toen Hij ging sterven
heeft hij met brood in zijn handen
zijn volste vertrouwen beleden
in het leven-gegeven-en-gedeeld,
zijn vast geloof in de voltooiing
van ieders en alle bestaan.*

*Om in pijn uw liefde,
in vreugde uw genade te zien,
leerde hij ons bidden:*

ONZE VADER

Gezongen

COMMUNIE.

Brood en
leven delen.

*Deel brood en beker.
Deel met Hem het leven
waarin wij één zijn en
waarvan God het hart is.*

ONDER DE UITREIKING.**Lied.****GEBEDEN**

Gezegd en gezongen

*Een wereld waar macht domineert
enkel aanzien en prestatie tellen -
geloof er niet in.
Werk aan een wereld
licht, mild en zacht;
maak van de wereld
een veilig thuis voor allen.*

**A.: Wat in mensen leeft
aan vreugde en verdriet
het wordt gedragen
op de woorden van een lied.**

*Een kerk die hangt aan wat was
huivert voor wat nieuw is en komt -
geloof er niet in.
Werk aan een kerk
die de woestijn in durft
het leven vertrouwt en
gelooft in een goede voleinding.*

**A.: Wat in mensen leeft
aan droom en visioen
het staat geschreven
in verhalen nu en toen.**

*Een god door mensen
bij naam en toenaam genoemd -
geloof er niet in.
Beleef met hart en hand
die Liefde is, Liefde vraagt;
grond en hart van alle leven,
van ons eigen bestaan.*

**A.: Wat in mensen leeft
aan twijfel en geloof
het houdt ons gaande
als een stille stem van hoop.**

ZEGENWENS.

V.: *Zegenen wij elkaar met hart en handen
met raad en daad in Gods naam,* +
Vader Zoon en Heilige Geest.

A.: Amen.

ORGELSPEL